

Konferencija “Osiguravanje kvalitete u obrazovanju”

Radionica: Međusobni posjeti nastavi u svrhu samovrednovanja

Algebra - Zavod za kvalitetu obrazovanja, Zagreb

19. siječnja 2023.

Voditeljica radionice: Maja Jukić

Kratko predstavljanje

Radno iskustvo:

1. Procesni i sistem inženjer u Rafineriji nafte 3 godine,
2. Strukovni nastavnik za redovne učenike i odrasle polaznike te trener nastavnika 16 godina,
3. Ravnatelj Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja Republike Hrvatske 4,5 godine i
4. Ključni stručnjak na projektima financiranim od strane EU, više od trinaest godina, u jedanaest zemalja (EU, ZB, Azija i Srednja Amerika).

Specifična područja ekspertize:

1. **Osiguranje kvalitete u obrazovanju** - (opće, strukovno i za odrasle) uključujući razvoj strategija i zakonodavstva u obrazovanju na razini donositelja politika i odluka, samovrednovanje i vanjsko vrednovanje škola, formativno i sumativno vrednovanje, međunarodne studije (IEA i OECD), nacionalne ispite, standardizirane ispite visokog rizika (državna matura i certificiranje strukovnih kvalifikacija), analiza i izrada izvještaja i preporuka na temelju rezultata provedenih ispita i studija;
2. **Razvoj standarda zanimanja i kvalifikacija te kurikuluma** na temelju SZ-a i SK-a za visoko strukovno i obrazovanje odraslih (**utemeljeno na potrebama tržišta rada**) te razvoj metodologije i instrumenata za usklađivanje TR i obrazovanja kao i za izradu SZ, SK i K;
3. **Osmišljavanje i provedba osposobljavanja nastavnika** (povezano sa svim gore navedenim temama, ali i u vezi s radom s hiperaktivnim učenicima, interaktivnim metodama poučavanja i učenja, kompetencijama nastavnika, ključnim kompetencijama itd.)

OČEKIVANJA

Koristeći mobilni telefon ili računalo, otvorite Internet pretraživač

- upišite **menti.com**
- upišite zatraženu šifru: 3803 0045
- upišite **svoja tri očekivanja od radionice*** u jednoj do dvije riječi i stisnite submit

*ako nemate inspiraciju ili niste raspoloženi ne morate napisati svoja očekivanja

Ciljevi radionice

- 1. Razmijeniti** dosadašnje iskustvo **međusobnog posjećivanja nastave u svrhu samovrednovanja**
- 2. Dodatno motivirati** sudionike radionice za organizaciju i provedbu međusobnog posjećivanja nastave
- 3. Razmotiriti kriterije za kvalitetnu nastavu i obrazac samovrednovanja i kolegijalnog opažanja** pri međusobnoj posjeti nastavi

Osnovna pravila radionice

Pravila se donose na početku grupnog rada, zajednički, time postaju pravila svih članova, a oblikovana su tako da opisuju jasna poželjna ponašanja

- **Pravilo kruga** – svi sjede u krugu kad je moguće, jer to pruža jednaku mogućnost izražavanja bez ičije dominacije
- **Pravilo slušanja** – očekuje se pažljivo međusobno slušanje
- **Pravilo diskrecije** – priopćeno u krugu, tamo treba i ostati
- **Pravilo poštivanja dogovorenog vremena**
- **Pravilo "ne sjedi na svojim potrebama"** – treba li netko napustiti radionicu, ne treba se suzdržavati
- **Posebna pravila** – specifična dogovorena pravila za konkretnu radionicu (mobitel, hrana, kretanje...)

Pravila za uspješan rad u radionici

- Međusobno poštivanje
- Kvalitetna suradnja
- Međusobno poticanje i podržavanje
- Uvažavanje razlika i specifičnih sposobnosti svakog pojedinca
- Stremljenje ka postizanju što boljih zajedničkih rezultata

Kultura kvalitete u obrazovanju

Autonomija OO ustanova (škola) pretpostavlja preuzimanje odgovornosti za uspješan ishod obrazovnoga procesa, što se provjerava sustavom samovrednovanja i vanjskoga vrednovanja.*

*Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije o autonomiji i odgovornosti

Međusobno posjećivanje nastave uz kolegijalno opažanje (1)

- **Moćan i nezamjenjiv instrument za razvoj kulture kvalitete u obrazovanju, gdje svi dionici (učenici, nastavnici, škola), preuzimaju odgovornost za svoje rezultate**
- **Potiče među nastavnicima u školi vrijednosti kao što su diljenje dobre prakse, suradnja i međusobno poticanje na kvalitetnu i učinkovitu nastavu**
- **Doprinosi kontinuiranom profesionalnom razvoju nastavnika**
- **Doprinosi dobrobiti i uspješnosti učenika te razvoju škole kao organizaciji koja uči**

Međusobno posjećivanje nastave uz kolegijalno opažanje (2)

- Zasniva se na dogovorenom setu kriterija kvalitetne nastave (po mogućnosti i indikatora za svaki od njih)
- Organizira se po principu dobrovoljnosti i dobronamjernosti
- Predvode ga profesori izvrsni savjetnici, savjetnici i profesori mentori
- Neophodna je priprema za kolegijalno opažanje, njegovo bilježenje i predstavljanje kolegi čija je nastava opažana

OECD o međusobnom posjećivanju nastave

Prakse na razini škole koje pomažu nastavnicima da rade zajedno na poboljšanju učenja učenika i koje transformiraju školu u profesionalnu zajednicu učenja dobile su veliku pozornost kao značajka inovacije.

Razne značajke karakteriziraju zajednice za profesionalno učenje: **suradnja, zajednička vizija, usmjerenost na učenje, reflektivno istraživanje i deprivatizacija prakse.**

Formalni i društveni uvjeti u školama mogu podržati razvoj profesionalnih zajednica učenja. To uključuje veličinu škole, dostupnost resursa, školsku autonomiju i upravljanje te školsku kulturu (npr. **otvorenost za inovacije i povratne informacije**).

**Međusobno
posjećivanje nastave
– razmjena iskustva
(vježba 1)**

Pripremite odgovore u svojim grupama na sljedeća pitanja (15 min):

- 1. Ako ste u procesu samovrednovanja organizirali međusobne posjete nastavnika, jednih drugima na nastavu, opišite:**
 - a) Način organizacije i raspored posjeta nastavi
 - b) Kriterije za praćenje nastave u svrhu samovrednovanja (ako ste ih unaprijed dogovorili)
 - c) Obrazac za samovrednovanje i kolegijalno opažanje nastave tijekom posjeta, (ako je korišten)
 - d) Najvažnije zaključke evaluacija (dobrobit i poteškoće nakon obavljenih posjeta)
- 2. Ako vaša škola nije organizirala međusobno posjećivanje nastavnika jednih drugima na nastavu, opišite poteškoće i razloge za to**

Svaki član grupe odlazi kao gost u grupu čiji je broj dobila.

Osoba s brojem svoje grupe ostaje na mjestu i predstavlja gostima zabilježeno (10 min).

Svi se vraćaju u svoje početne grupe, predstave što su čuli i na osnovi diskusije dovršavaju se odgovori na pitanja. (10 minuta)

Međusobno
posjećivanje nastave
u svrhu
samovrednovanja
škole i
samovrednovanja
nastavnika (uz
kolegijalno opažanje)

Karakteristike međusobnog posjećivanja nastave

1. Međusobno posjećivanje nastave u svrhu samovrednovanja uključuje **međusobne posjete nastavnika različitih predmeta**
2. **Promatranje općih karakteristika nastave** poput:
aktivnosti učenika,
prozračenosti učionice i rasporeda sjedenja,
interakcije učenika i nastavnika,
primjenjenih nastavnih materijala i strategija učenja i sl.
3. **Nastavnik**, čija je nastava posjećena, **samovrednuje se**
4. Nastavnici u posjeti daju objektivnu, afirmativnu i konstruktivnu povratnu informaciju nastavniku čiju su nastavu pratili
5. Aktivnosti pod 3. i 4. vrše se **u skladu s unaprijed utvrđenim kriterijima i pripadajućim indikatorima** te se **bilježe u dogovoreni obrazac**

Međusobni posjeti nastavnika tijekom procesa samovrednovanja – evaluacija – primjer 1

- „starije kolege su zadovoljne jer mogu prenijeti svoja iskustva na mlađe kolege“
- „mlađe kolege i pripravnici koriste posjete za prikupljanje informacija o procesu poučavanja i učenja od strane starijih i iskusnijih kolega“
- „kolege međusobno razmjenjuju ideje, preporučuju načine i metode poučavanja“
- „razmjenjuju i analiziraju obrasce za pripreme“
- „kolege se otvaraju jedni prema drugima što je iznimno dobro obzirom na početnu zatvorenu situaciju“
- „nastavnici odlaze jedni drugima na sat međusobno se dogovarajući, o tome razgovaraju, a istovremeno se i družē“
- „posebno dobro je povezivanje općeobrazovnog područja – nastavnika sa strukom i praksom – što prije baš i nije bilo tako“
- „većina nastavnika izjavljuje da im posjeti nisu problem, mogu naći vrijeme za međusobne posjet, također imaju vremena za ispunjavanje obrasca o svom ili posjećenom satu“

Međusobni posjeti
nastavnika tijekom
procesa
samovrednovanja –
evaluacija –
primjer 2

- Mnogi nastavnici su po prvi put ušli u neke prostore i učionice škole
- Nastavnici izdvajaju svoj doživljaj učenika koji nisu najuspješniji u njihovim predmetima, a koji su vrlo spretni i osposobljeni u drugim, posebice ako se uspoređi strukovni s općim predmetom. Nakon tog iskustva nastavnici su učenike počeli doživljavati na potpuno drugačiji način i na svojim satima

Posjeti nastavi - preporuka

unaprijed dogovoriti kriterije i indikatore kvalitetne nastave te obrazac za praćenje, samovrednovanje i vrednovanje nastave

započeti s međusobnim posjećivanjem nastave članova Povjerenstva za kvalitetu, savjetnika i/ili mentora (2 do 3 posjetitelja na satu)

plan posjeta napraviti po principu dobrovoljnosti

obrazac za praćenje nastave popuniti skupno za nekoliko održanih sati, samo s nazivima posjećenih sati, a bez imena osoba koje su to držale, ali s akcijskim planom za postizanje poboljšanja i rokom njihovog ostvarenja te predstaviti zaključke

**Obrazac za
samovrednovanje i
kolegijalno opažanje
održane nastave –
(vježba 2)**

- Proučite individualno obrazac za praćenje nastave predložen uz Priručnik za samovrednovanje (5 min)
- Prodiskutirajte individualne zaključke u grupama i zabilježite ih (15 min)
- Prezentirajte zaključke o obrascu ako želite

Preporuke za iznošenje zaključaka kolegijalnog opažanja

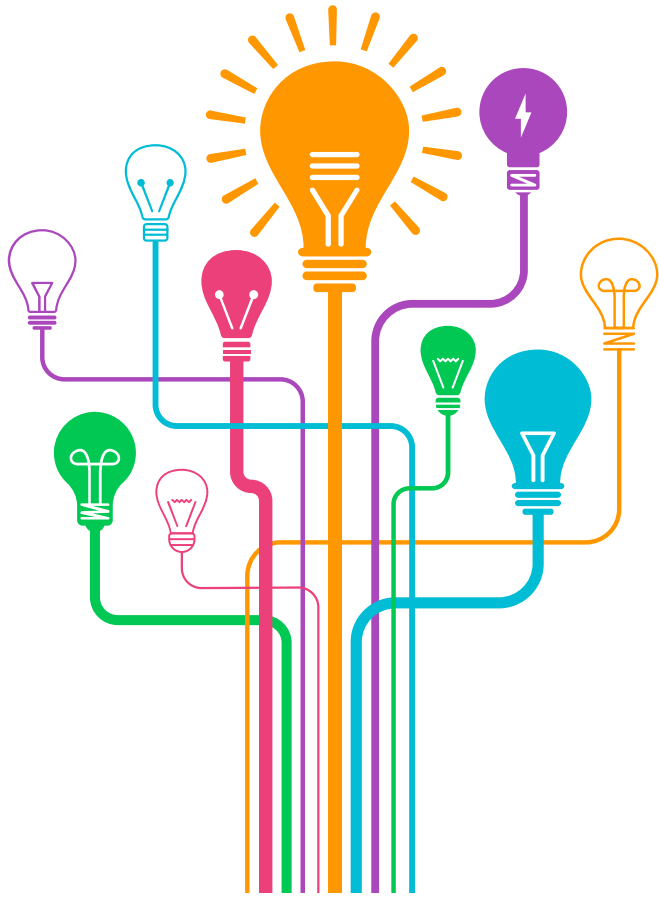
1. Odrediti prostor i vrijeme (ugodno i relaksirajuće okruženje)
2. Odrediti dužinu trajanja unaprijed
3. Biti dobronamjieran, objektivan i empatičan
4. Suzdržati se od davanja ili predlaganja gotovih rješenja
5. Postavljati pitanja otvorenog tipa
6. Ne etiketirati i izricati TI poruke
7. Poštivati profesionalnu diskreciju

Što je nova vrijednost pri međusobnom posjećivanju nastave?

- Kolegijalno opažanje u skladu sa **dogovorenim kriterijima kvalitetne nastave, istim za sve**
- **Objektivnost opažanja**, osigurana neparnim brojem nastavnika
- Kolegijalno opažanje prvenstveno **ističe pozitivno i osvještava potencijal pristupa promatranog nastavnika**
- **Nema natjecanja među nastavcima, svaki nastavnik se natječe sam sa sobom kako bi sutra bio bolji nego je danas**

Promjena percepcije uloge škole i zaposlenika s obzirom na odgovornost za poboljšanja rada i postignuća polaznika

- Od shvaćanja da je sve propisano “negdje gore” i da je odgovornost tamo, do shvaćanja da je **najvećim dijelom odgovornost u rukama same škole** i njenih zaposlenika
- Osvješčivanje uloge škole koja je **pružatelj usluge lokalnoj zajednici** te kao takva odgovara na potrebe lokalne zajednice i podliježe njenoj procjeni
- Da je **samovrednovanje** vrijedno truda i **ne treba se provoditi tek formalno**
- Da je neophodno imati **jasni cilj i evaluaciju zacrtanog**, kako bi **kraj jednog ciklusa bio početak sljedećeg**

Preporuke

- Nastavnici trebaju biti pažljivi kako **ne** bi bili preambiciozni kod izrade svojih akcijskih planova unapređenja učenja i poučavanja na osnovi samovrednovanja i kolegijalnog opažanja nastave
- Sumirani izvještaji nakon praćenja nastave (npr. prvo na razini ŠSV, a zatim i cijele škole) trebaju biti korišteni pri samovrednovanju i sačinjavanju dugoročnih, godišnjih i akcijskih planova unapređenja rada škole
- **Prioriteti moraju biti realistični i dostižni**

ZAKLJUČAK

Škole su temeljni građevni elementi obrazovanja i jedinice promjene, nastavnici su nositelji promjene, a kvalitetno upravljanje školom ključni faktor kvalitete.

Preuzmimo odgovornost i krenimo od sebe, unaprijedimo svoj rad, tako da sutra budemo bolji nego što smo danas.

... A SVE S CILJEM UNAPREĐENJA REZULTATA NAŠIH UČENIKA

Hvala na pažnji i suradnji!
maja16jukic@gmail.com